

Abonamentul:

pe 1 an 5 cor.
pe 1/2 an 2-50
pe 1/4 an 1-25

ROMANIA:

pe 1 an 7 lei
pe 1/2 an 3-50

ȚARA NOASTRĂ

REVISTĂ SĂPTĂMÂNALĂ.

Redacția
și
administrația

SIBIU
NAGYSZEBEN
strada Morii 8.

Noi și politica externă a României.

În timpul din urmă cestiunile de politică externă sunt la ordinea zilei în presa din Ungaria și în cea din București. Discuțiile pornesc dela cunoscutele întrevederi ale miniștrilor la Viena și dela un interview, pe care șeful opoziției conservatoare din Regat l-a acordat unui redactor al lui „Pester Lloyd“. Firește că și marile organe europene se amestecă în aceste schimbări de opinii și coniecturi politice.

În rezumat de ce este vorba?

De relațiile dintre România și Austro-Ungaria mai întâiu. Cele două state vecine au mult interes de a trăi în pace alături și a se sprijini reciproc în cele economice și comerciale. Cu toate acestea însă legătura de prietenie eră amenințată să fie puțin știrbită prin ezitarea Austriei de a reincheia convenția comercială în condițiuni avantajoase. Cu toată insistența partidului d-lui Lueger, un amic entuziast al României, agrarienii austriaci se opuneau concesiilor cerute importului românesc. Și de aci zăbava. Se afirmă însă că întâlnirea între d-l Sturdza și Aerenthal a făcut posibilă înlăturarea acestei pedeci, ceea ce pentru România constituie un câștig politic.

Al doilea substrat de vorbă e cestiunea macedoneană. Aceasta a ajuns deodată de foarte mare actualitate. Întâlnirea importantă dela Reval, între Țarul Rusiei și Regele Eduard, a slăbit încâtva rolul Austriei în politica Orien-

tului european și în general rolul întregii Triple-alianțe. Și cum România se găsește în cele mai perfecte raporturi cu statele din această alianță, eră natural ca opinia ei să fie cerută în noua situație creată de tovărășia anglo-rusă. Cei doi miniștri întâlniți la Viena au discutat deci și asupra acestui punct, dar fără a informa publicitatea despre vre-un anumit proiect privitor la viitoarea politică macedoneană. Cert este însă că, — cu toată inoportuna protestare a d-lui Carp în „Pester Lloyd“, — Austria și celelalte state mari aliante recunosc dreptul României de a fi interesată în Macedonia și de a contribui la rezolvarea conflictelor orientale. Acesta este un alt câștig politic al fraților noștri.

Firește, noi cei de aici, cari urmărim cu atenție dezvoltarea regatului român, înregistrăm cu mândrie aceste succese și ne bucurăm că din zările tulburi și din stările sociale până de curând destul de primitive s'a desprins un stat, care, grație înțelepciunii, precauțiunii și tactului bărbatilor săi conducători, s'a putut închege atât de solid, încât se ridică mult peste nivelul statelor balcanice și stă alături de statele cele mai înaintate ale Europei occidentale.

Dar este totuși o umbră care ne tulbură. Acum când valoarea României în politica externă este atât de accentuată, când state rivalizează pentru prietenia ei și când ea își câștigă așazicând oficial dreptul de protejare a îndepărtatei și primejduitei odrasle aromâne, nu

auzim nicăiri pomenindu-se de noi, Români din Ungaria, și de soarta noastră. Se intră în relațiuni de prietenie cu monarhia căreia aparținem și noi, ziarele toate, până și cele ungurești, bucină în larg această intimitate și nu amintesc un singur cuvânt că suntem și noi acți, cari am avea ceva de spus. Mai mult chiar, s'ar părea că trebuie să ne facem mititei de tot, ca strângerea legăturilor să se facă de-asupra capetelor noastre și să nu tulburăm armonia. Am fi ne-sinceri și nepricepuți dacă nu ne-am exprimat în mod franc nedumerirea pentru toate acestea. Și anume iată pentru ce.

Cu cât un stat dobândește mai multă autoritate și mai multă influență în politica externă, cu atât mai mult el poate și trebuie să-și întocmească relațiunile cu statele vecine așa fel, ca să promoveze și interesele neamurilor cu cari se înrudește. Politica între state se bazează pe compromisuri, iar aceste compromisuri nu sunt totdeauna de ordin economic, ci, precum o dovedește cazul cu Macedonia, ele sunt și de ordin național. Și precum i-se recunoaște României dreptul de a se împotrivi schinguierei aromânilor, acelaș drept ea și l-ar putea reclama pentru Români din monarhia aliată, cari îndură aproape aceleași vexațiuni. Nu e vorba aici de o intervenție în treburile interne ale unui stat străin, nici de o protecție cerută de noi, ci de presiunea ce se poate exercita cu diferite mijloace și cu tot dreptul ce i-l acordă greutatea ei în politica externă.

VIEAȚA LITERARĂ.

Literatura de mâine. — Teatrul și literatura.

Cu toate progresele ce se fac și pe terenul literar, câteva fenomene rudimentare mai însoțesc manifestările noastre artistice. Ia de pildă operele noastre dramatice, în special tragediile istorice, sau privește deaproape poeziile de cuprins patriotic și vei întâlni în toate un vast material de prisos, versuri și pagini întregi, cari nu sunt decât declamații patetice, cuvinte mari și sunătoare, fără a redă o idee clară și un sentiment anumit. În lucrările prozaice dai peste un alt neajuns: neingrijindu-și forma, mulți dintre scriitori ajung să fie vulgari și de câteori tind să dea o icoană reală a vieții, trec marginile îngăduite de artă. Citeam de curând o nuvelă, în care se descria interiorul unei case țărănești, cu toți purceii și cu toți căteii îngrămădiți sub pat, iar descrierea eră făcută în termeni așa de nealeși încât te impresionă penibil. Asta înseamnă degenerarea realismului și ori-ce trecere peste țintă compromite o direcție și deșteaptă reacțiune împotriva ei. Căci, la urma urmelor, scopul definitiv al oricărei opere de artă este frumosul și este prea firesc ca îndată ce autorul se îndepărtează prea mult dela această țintă a sa, să se nască dorința de revenire la linia dreaptă.

Dacă am insista mai mult, am prinde cu ușurință semne de pe ici și colo, cumcă reve-

nirea a și început. Sunt cazuri numeroase în cari scriitorii pun mai multă îngrijire în formă, căutând să elimineze tot ce este balast. Glasul de trâmbiță stridentă al versurilor se domolește, iar proza se rafinează și se face mai flexibilă. Se simte de-a binele o tranziție lentă la o epocă cu mai multă înțelegere pentru frumos. Revistele literare întăresc aceste încercări prin îngrijirea artistică și prin ilustrarea paginilor. Și chiar și interesul cel mare pentru Muzeele de artă, organizate acum, dovedește că gustul nostru e în prefacere.

Astfel e prea ușor de prevăzut că în curând semnele evoluției vor fi și mai vădite și că toată producția noastră literară se va îndrepta spre o cale nouă. În poezie se va face iarăș mai mult loc eu = lui, în proză vor străbate genurile impresioniste, în dramă se vor întronă poveștile și elementul liric. Poate și simbolurile și cochetăria ușoară cu viața sensuală să-și aibă rol în literatura de mâine, căci aceste sunt totdeauna apagiile unei literaturi rafinate și ale unei epoci în care se face și se cere artă mai multă.

Dar aceasta nu este altceva decât „direcție decadentă“, cum o preconizează simbolistii bucureșteni, — va afirma cineva. Ba este cu totul altceva. Simbolistii bucureșteni în general nu sunt talente cari pot fi luate în serioasă considerare. Activitatea lor nu este în nici o legătură cu dezvoltarea firească a literaturii noastre. Ei

sunt importați imitatori servili ai scriitorilor străini și aproape tot ce produc ei cade în afară de cercul vieții noastre sufletești. Nici un curent fals, străin, nu este îndreptățit și nu poate prinde rădăcini decât acela, care pornește din însăș trebuința noastră sufletească și este direct o continuare a trecutului. Ce legătură pot însă avea aiurările sterpe ale artificialului „Ervin“ cu tot ce s'a produs la noi până acum?!

Așa dar nu sporadicele și anemicele încercări ale improvizatorilor simbolisti de astăzi sunt literatura noastră de mâine, ci un curent mult mai firesc, care se va caracteriza pur și simplu prin aceea, că mai presus de tendințe și de vorba largă și ostenitoare va așeză ca principiu frumosul și intensivitatea simțirei. Manifestarea lui nu se va face prin forme străine, ci prin felul cum va cere talentul fiecăruia.

Până la un punct însuș publicul nostru s'ar părea că simte și așteaptă această tranziție. Am avut prilejul să mă conving pe larg de ceea ce citește astăzi la o revistă și am văzut că gustul publicului este tot mai select.

El simte o adevărată oroare față de scriitorii cu stil întortochiat, față de lungimi și banalități în proză și vers. Este atât de nerăbdător și de nervos față de bucăți cu „continuări“ încât le trece cu vederea. Studii științifice aproape nu cetește deloc din pricina conținutului prea rigid al celor mai multe. De declamațiuni face haz.

Ei bine, această presiune nu se face din partea României oficiale și noi o socotim ca o mare greșală. E o mare greșală, pentru că lupta noastră de aici, ori cât ar fi desperată, nu ne poate salva, fără sprijinul moral din afară. E o mare greșală, pentru că România știe prea bine, că dacă astăzi suferințele noastre sunt așa de multe, este fiindcă ne mărginim cu dansa și fiindcă vecinic ne urmărește nedreapta bănuială a Maghiarilor, că vrem să ne alipim de ea. De partea sentimentală nu vom mai vorbi. De impresia ce o face în mijlocul nostru vestea netulburatei prietinii între cele două state vecine într'un timp de cea mai grea cumpănă pentru neamul nostru, când temnițele gem și școalele se sting de Români, — nu vom mai aminti. Reținem faptul singur că în ceea ce privește atitudinea României în politica externă față de noi greșala e evidentă.

Pentru ca observațiile să fie complete, vom recunoaște și aceea, că cestiunea românească din Ungaria poate să sufere până la un punct și să stânjenească guvernele române și că rațiuni superioare de stat reclamă adeseori sacrificarea unor interese naționale. Dar astăzi nu mai par a exista asemenea rațiuni. Nu se poate ca România să fie mumă numai față de Macedoneni. În tot cazul, dacă e vorba de sacrificat, nu noi ar trebui să fim cei dintâi.

REVISTA POLITICĂ.

Votul universal și Majestatea Sa. „Tribuna“ dela Arad a surprins zilele trecute lumea românească cu știrea că ministrul nostru de interne, contele Andrassy, a prezentat Maj. Sale proiectul de lege despre votul universal — spre sancționare prealabilă, — dar Maj. Sa n'a aprobat acest proiect.

Guvernul, firește, s'a grăbit să desmintă, prin organele sale oficiale și semioficiale, știrea dată de „Tribuna“, deasemenea și toate concluziile ei. „Tribuna“, însă, stăruie, cu toate acestea, pe lângă exactitatea informațiilor sale.

În fond, „Tribuna“ dela Arad a fost exact informată; numai în ce privește data e nevoie de

rectificare. Ministrul Andrassy a prezentat proiectul său Maj. Sale cu vreo cinci săptămâni înainte și nu în zilele din urmă.

Nu e aceasta cea dintâi încercare a contelui Andrassy. De când a ajuns coaliția la putere, ministrul nostru de interne în repetite rânduri a căutat să obțină dela Maj. Sa sancționarea prealabilă a proiectului său — nedrept față cu naționalități, dar tot de-atâteaori fără succes. În faptul acesta își găsesc explicația și declarațiile repetite că „proiectul despre votul universal va fi prezentat parlamentului la toamnă... ba la iarnă... la primăvară...“ Declarațiile aceste au fost făcute în nădejdea că Maj. Sa, indușiat de slugărnicia guvernului coaliționist, va aproba un proiect care stă în contradicție izbitoră cu cuvântul său regal.

Încercările ministrului nostru de interne rămânând neizbutite, guvernul a căutat și caută să spargă rândurile noastre pentru a putea spune la Viena că nu întreg poporul românesc, nu toate naționalitățile sunt dușmane guvernului. A înființat, prin urmare, ziare cari, publicate în limbile naționalităților nemaghiare, aduc elogi guvernului. A pus la cale câțiva oameni cari — conștienți sau inconștienți — încearcă să alcătuiască un partid „moderat“, aderent al guvernului...

Comit dară o crimă față cu interesele poporului nostru toți cei cari de bună sau reacredință se pun în serviciile guvernului; comit o crimă mare și zierele cari, voind să apară obiective, se ocupă cu acțiunea „moderaților“ în mod serios, academic.

Între Moldovan Gergely, Burdia și Babeș nu e nici o deosebire. Stau toți trei în serviciile guvernului și „acțiunea“ lor, departe de a ne aduce un folos cât de mic, e un atentat împotriva intereselor poporului nostru.

Urcarea contingentului recruților. După necurmăte desmintiri și protestări solemne făcute din partea guvernului coaliționist în chestiile militare, — pare că am ajuns, în fine, unde știam că va trebui să ajungem. Urcarea contingentului recruților — prin combaterea căreia partidele maghiare cari alcătuesc astăzi coaliția reușiseră să provoace crize interne atât de grave — e în pragul realizării.

Din Viena vin știri categorice în privința aceasta. La toamnă, guvernul coaliționist va fi nevoit să voteze și acest proiect, cum a votat și

proiectele despre transacțiunea economică și ridicarea cotei cheltuielilor comune, combătute, pe vremuri, cu aceiaș înverșunare patriotică ca și urcarea contingentului.

Faptul că știrile aceste au fost lansate chiar acum, după ce Maj. Sa n'a aprobat proiectul despre votul universal prezentat de Andrassy, — pare că întărește numai convingerea că nu actualul guvern va realiza proiectul votului universal. Așa cum eră prevăzut în „pactul“ încheiat cu Coroana — nu vrea să-l realizeze, așa cum ar dori-o „intereselor națiunii“ — nu poate să-l realizeze... caută prin urmare să aducă în discuție o temă de care să profite sau pentru a stoarce concesiuni dela Viena, sau pentru a-și asigura o retragere cinstită.

Și această încercare va rămâne, însă, zadarnică. Se va vota proiectul despre urcarea contingentului recruților, se va vota și proiectul despre votul universal, — dacă nu prin guvernul coaliției, prin un alt guvern. Căci „pactul“ trebuie împlinit până în cele mai mici amănunte. Un Rege nu-și poate călca cuvântul dat.

D-l Babeș și — Polonyi. În acțiunea „moderaților“ noștri s'a ivit un moment de liniște. În cele din urmă două săptămâni nu se mai aude nimic. Fruntașii „mişcării“ nu stau, însă, în nelucrare ci-și urmează lucrările — fiecare pe socoteala proprie... Căci, lucru ciudat, deși d-nii Burdia, Moldovan și Babeș urmăresc aceiaș țântă, nu e armonie și înțelegere între ei. Își teme fiecare „situația“ și ar vrea ca el să ajungă singurul om de încredere al guvernului ca încrederea aceasta s'o poată escompta în profitul său...

Și cei trei „șefi“ își au toți trei aderenții lor și armele lor de luptă. Burdia are „Severinul“, Moldovan Gergely — „Ungaria“. Numai d-l Babeș a trebuit să se mulțumească până acum cu „Telegraful român“. Își va avea, însă, în curând și d-l Babeș ziarul său propriu... A umblat mult și până acum să-și înființeze un organ, dar fără rezultat. Foile din Cluj și Caransebeș slăiseră ele fondurile menite spre acest scop. Se pare, însă, că acum s'a schimbat situația. Precum suntem informați, d-l Babeș e pe cale să pună mâna și el pe un ziar...

E mai interesantă, însă, o altă informație ce ne vine în acelaș timp. D-l Babeș a intrat în legături cu Polonyi, fostul ministru de justiție, și împreună vor să intrupeze noul partid „moderat“.

În schimb se pasionează de bucăți impresioniste. Îi place culoarea, căldura și violența. Preferă informație limpede și nepretențioasă, și toate mijloacele cari îl ajută să înțeleagă ușor și să se emoționeze adânc. Și cum e publicul unei reviste, astfel este acela al literaturii întregi.

Întrebarea este dacă trebuie sau nu să ne bucurăm de noua fază în care e chemată să intre literatura noastră? Evident că da. Dacă nu am considera această fază decât despre o dorință de mai multă artă și este un semn de bine. Simțul pentru armonie și frumos, în literatură ca și în viața zilnică, este o probă de cultură înaintată la un popor, o dovadă că acesta se desface tot mai mult din cătușele nesimțirii și ale vremilor primitive.

Ceeace au anunțat zierele bucureștene că s'a săvârșit de către noul director al teatrelor, este de natura de a constitui un mic eveniment literar. S'a afișat, anume, o listă întreagă de opere străine, cari s'ar fi tradus de către mai mulți scriitori de seamă ai noștri, pentru a fi jucate în viitoarea stagiune. În fruntea acestor lucrări figurează „Don Carlos“ de Schiller, tradusă de d-l Coșbuc, dramă cu care e vorba să se deschidă reprezentațiile de toamnă.

Ne bucură acest fapt, pentru că aceste măsuri le-am indicat și noi ca fiind potrivite să contribuie în mod simțitor la ridicarea prestigiului

teatrului nostru de frunte. Ne bucură pentru că este întâia încercare de a atrage pe scriitorii români în cercul preocupărilor teatrale. Din această apropiere poate să rezulte mult bine. Scriitorii, cari dau astăzi numai traduceri, vor scrie, după ce se vor familiariza cu atmosfera teatrului, și piese originale și vor reuși pe această cale să dea un avânt oropsitei noastre literaturi dramatice.

Deocamdată, chiar și traducerea acestora sunt un câștig literar, căci ele desigur nu vor rămâne în cartoanele teatrului, ca traducerea comerciale de mai înainte, ci se vor imprimă, pentru a se răspândi după merit.

II. Chendi.

Dintr'un carnet.

Cei cari încearcă să scoată amărăciunile din viață, seamănă cu ceice vor să scoată sarea din mare.

În traiul cel mai amărit, înțeleptul știe să găsească bucurie, precum din uleiurile murdare și cu miros urt, chimistul știe să aleagă parfumurile cele mai fine — și frumoasele culori ale curcubeului.

În lumea noastră literară și artistică ca și nu îmbătrânești, nu trebuie să ai nici un succes amestecat, care să fixeze data ivirii tale: poți să rămâi multă vreme tânăr, sau cel puțin printre tineri, mulțumită obscurității. Și Cincinat aprobă, nu-i așa?

Amurg...

Se stinge 'n zări, departe
Și cea din urmă rază...
Bătrâna 'ngândurată
Amurgului veghiază.

Într'un ungher s'aprinde
Sfios, tremurătoare
Văpaia unei candelă;
S'aprinde lin — și moare.

Cum stă — așa plecată
Bătrâna la fereastră
Privirea i-se pierde
Pe 'ntinderea albastră.

Ce doruri stau asounse
În pieptul ei? Ce gânduri
Îi trec — când nu-s departe
Și cele patru scânduri?...

S'a stins demult amurgul...
Sfios, tremurătoare,
În candelă, văpaia
Se sbate lin — și moare.

Și cum se 'nchiagă noaptea
Din caldul zilei sânge
Bătrâna iar suspină —
Se uită iar — și plânge...

Victor Eftimiu.

D-l Polonyi s'ar expune in parlament pentru programul acestui partid și ar porni lupta împotriva guvernului (!) pe baza acestui partid.

Știm și noi de o încercare — neizbutită — a d-lui Babeș de-a reabilita pe Polonyi cu ajutorul partidului deputaților naționaliști (!) și n'avem, prin urmare, motive de-a ne îndoi în exactitatea informației noi.

Încercările aceste sunt însă de-ajuns pentru a dovedi naivitatea și lipsa de seriozitate a „acțiunii“ d-lui Babeș, pornite cu atâta sgomot și alai de fraze...

Babeș și Polonyi... Partid român moderat în frunte cu Polonyi, s'au sprijinit, indirect, de Polonyi...

Evenimentele din Turcia.

Mișcarea revoluționară pornită în Macedonia de către tinerii turci, participarea unui mare număr de ofițeri la această mișcare, care a cucerit cele trei vilaele macedonene și Albania, au înspăimântat pe sultan.

El a înțeles — sau cel puțin se preface — că trebuiesc schimbări radicale ca să oprească o agitațiune care l-ar putea costa scump, foarte scump, și reia, după treizeci și doi de ani, proiectul pe care Midhat-Pașa i-l propusese și făcuse să-l primească, a doua zi după urcarea sa pe tron.

Sultanul dă poporului său constituțiunea din 1876.

Turcia va cunoaște, câtva timp cel puțin, libertatea presei și libertatea individuală. Evenimentele nu vor mai fi contrafăcute din ordin în ziarele turcești, iar Bosforul va ascunde mai puține cadavre.

Turcii vor avea un parlament cum au toate statele moderne, și ca în aceste state, miniștrii vor fi răspunzători de actele lor în fața acestui parlament.

Toate astea, s'au întâmplat în douăzeci și patru de ceasuri.

Abdul-Hamid, căruia-i trebuie de obicei săptămâni, luni, ani întregi până să răspundă la comunicatul vr'unui ambasador, a schimbat, într-o singură zi, miniștrii și a răsturnat tot sistemul de guvernământ al Imperiului său.

Teroarea a făcut această minune.

Ca să înțelegem rostul acestor evenimente, trebuie să cunoaștem răsunetul pe care l-au avut în Turcia recente revolte din Persia. Turcii au

orgoliul să se creadă cei mai înaintați fii ai Islamului. Ei au simțit adânc umilirea de a fi lăsați în urmă de către vecinii lor, în opera de emancipare și progres. Ziua când supușii Șahului Persiei au cerut și obținut o constituție, s'a săpat adânc în amintirea turcilor. Toți Musulmanii s'au cutremurat. Și lucrul acesta a fost atât de bine înțeles în Constantinopol, încât s'au luat strașnice măsuri ca nici o veste din Teheran să nu răsbătă la urechile populațiunii otomane. Nici-odată censura n'a fost atât de severă. Cea mai mică aluzie la întâmplările din Persia era pedepsită.

Trebuie cu ori-ce preț ca bunii turci să fie lăsați în ignoranța lor atât de priincioasă Sultanului. Doar atâta vreme a reușit sistemul acesta! Abdul-Hamid putea fi sigur și acum de el...

Dar a venit o zi când excesul de represiune și censură trebuia să izbucnească într-o explozie. Sultanul a trebuit să cedeze. A abandonat o parte din puterea sa, ca să salveze restul.

Vizirul a fost înlocuit;

Constituția a fost proclamată în cele mai multe orașe ale Macedoniei.

Un mare entuziasm domnește printre creștini și musulmani.

Tinerii turci au informat corpul consular că liniștea nu va fi turburată. Funcționarii, la rândul lor, nu opun nici o rezistență.

Autoritățile civile și militare au depus jurământul de bună voie.

Vizirul de ieri, e drept, era un om mult mai modern decât noul vizir, Said-Pașa. Dar trebuia o schimbare de persoane.

... Și sceptrul a fost încredințat albanezului Said-Pașa — fiindcă dinspre Albania a bătut cel dintâi vânt de răscoală...

În America, s'a deschis un depozit de cărți și agentură de ziare, reviste, note muzicale și tot felul de publicațiuni românești, sub numele de: Biblioteca română. Institutele de editură sunt rugate a trimite catalogul și tot odată a comunica rabatul ce dă revanzătorilor.

Domnii administratori de ziare, reviste, sunt rugați a trimite un număr recent al publicațiunii d-lor, notând prețul abonamentului pentru trei, șase și douăsprezece luni precum și rabatul ce acordă corespondenților.

Adresa acestei biblioteci, căreia îi dorim tot succesul e: New-Jork, P. O. Box 45 STA. D.

o

VIEȚA ÎN BUCUREȘTI.

Expoziția școlii de meserii. — Molima sinuciderilor. — Jubileul „Voinței Naționale. — Petreceri vâratice.

Școala superioară de arte și meserii din capitală e foarte bine îndrumată de câțiva ani. Și acest lucru se simte îndeosebi prin dragostea de meșteșug ce li-se sădește în suflete tuturor elevilor.

De aci, pe de-o parte o sporire însemnată a meșteșugarilor români destoinici, iar pe de alta o creștere a încrederii tuturor în binefăcătoarea educație ce se dă elevilor în școlile noastre de meserii.

Deci, s'a îngropat pe vecie tradiția nenorocită a absolvenților porniți spre slujbe de birouri, s'a dus pentru totdeauna legenda fabricării de slujbași în loc de meșteșugari!

Și cu toții ne bucurăm de noua și sănătoasă îndrumare dată școlii.

Iar ca o vădire a acestui curent sănătos vine și expoziția de fine de an de acum, ca și cea din anul trecut.

Sunt expuse lucrări executate în cursul unui an școlar numai de elevii claselor inferioare. Și toate secțiunile școlii sunt minunat reprezentate.

Astfel în secția ajustajului găsim un strug și două transmisioane, ale căror toate piesele metalice sunt lucrate cu o desăvârșire ce te fac să cugeți la cine știe ce mașini aduse din străinătate.

Aceasta-i o dovadă strălucită a bunului mers al școlii.

Și apoi secțiunile de lăcătușerie, tinichigirie, artă decorativă — toate au numeroase lucrări executate cu perfecția aceea pe care nu o vezi decât la lucrurile aduse din străinătate cu mare cheltuială.

Dar ceea ce face strălucirea expoziției de anul acesta — alături de secția ajustajului — e secția tâmplarului-măestru d-l P. Pența.

Mobilier lucrat în un gust și o strălucire atât de mare că nu te mai poți sătura să admiri frumsețea motivelor decorative românești aplicate în industria mobilelor. Avem astfel splendid iatac — cu pat, dulap de haine, măsuță de noapte, toaletă, — lucrat în întregime în cel mai curat stil românesc, cu motive de broderii din Ardeal aplicate în diferite părți.

Merită o deosebită luare aminte și un dulap de bibliotecă, cermonizat tot în stil românesc, și apoi mobilere pentru tindă, pentru sală de mâncare

Pe drumul Corcei.

— Amintiri din Macedonia. —

Odată cu lumina turbure a amurgului se lăsa de pe vărfurile munților un ger crâncen, care ne sfărceia vărfurile urechilor și încetinea mersul cailor.

Hanul inotă în negură, ca o mogâldeată ghemuită la poala muntelui, iar dimprejurul său, o ceață mai deasă și mai întunecată decât a inoptării, venea spre noi, aducând o adiere caldă și un miros de fum.

Cele din urmă raze împodobiau ciudat aburii reci ce se ridicau de pe spinarea cailor, iar pe Rapi — căruțașul cel gros și cu capul mic — ni-l infățișau ca pe o nălucă din vise.

Din toate părțile ne amenințau niște munți îmbrăcați cu zăpadă, cari, în lumina aceea tremurătoare, păreau că se mișcă, și cu cât scădea ziua, se apropiau de noi, gata să ne sugrume, cum sugrumaseră lacul cel înghețat și neted ca o sticlă.

Poștalonul scârțâia pe zăpada bătătorită a șoselei și, par'că dinadins, mergea mai încet decât toată ziua.

— Bre, Rapi, — încercă să îngâne unul din noi — mai dă bice cailor, bre, că rămânem pe drum!...

Dar căruțașul se făcu că n'aude, căci nici nu-și desfăcu mâinele dela piept; cel care vorbise

se ridică peste umerii lui Rapi, privind spre han și clătina capul cu tristeță.

Nu trecu mult și ajunserăm. Imprejurul hanului era întuneric adânc, dar pe niște vărfuri de munți dinspre răsărit, tot mai călătoreau câteva raze roșietice.

Eră întâia oară când treceam, iarna, prin Prespa.

Nimic din frumsețile de cari îmi aduceam aminte nu mai rămăsese acolo: nici munți verzi îmbrăcați în tufe cu frunză multă, nici trestii mlădioase de pe malul lacului și nici cerul înalt, albastru și răsfrânt în apa din fața hanului.

Zarea îmi părea strămtă, mai neprietenoasă. Totul era pustiu. Lacul, câmpul, munții, erau înghețați.

Pe stuful care acoperea hanul, zăceau gramezi late de zăpadă tare și nici o ciripire nu mai răsună pe sub crengile celor trei salcâmi pitici, dela marginea șoselei.

Când fusesem cea din urmă oară acolo, eră un început de toamnă. Nu eră atâta liniște; se auzeau undele plescând ușor, un foșnet prelung de frunze, și un alt glas, tainic ce se mlădiă ca o melodie duioasă; aci părea cântecul unor păsări risipite pe tot întinsul câmpiei, aci o muzică depărtată de tambure.

Acum, un răsunet ciudat, un glas tainic, al nopții, plutea ca un duh rău dela un munte la altul, iar pe pământ se deslușea, ca prin vis, un

oftat de care, ce se mișcau alene de partea cealaltă a șoselei.

Eu rămăsesem cu ochii duși pe lunecșul lacului și a trebuit să aud gălgăie înăuntru, ca să mă trezesc din visare.

Se certă Rapi cu niște turci, ce se tolăniseră în singura odaie pentru oameni, a hanului, și nu voiau cu nici un preț să ne facă loc și nouă.

Erau vre-o zece inși. Făcuseră focul în mijlocul odăiei și-și prăjeau picioarele în dogoare.

Odaia eră plină de fum, căci n'avea nici ogiac, iar fereastra eră bătută în cuie.

Crâmpeiele de fum ce se puteau strecură când se deschidea ușa, învăleau hanul în ceață și se pierdeau în răsărit, spre partea pe unde veniserăm noi.

Cu multă caznă, ne făcurăm loc într'un colț și întinși pe rogoșini, cu fesurile și geamantanele drept căpătâiu, ne căznirăm să închidem ochii înlăcrămați de atâta fumărie.

Peste puțină. Turcii aveau poftă de cântece, iar cei cari nu cântau, tușeau, sforăiau și se roșeau la față ca niște spânzurați.

Un băiat cărn și cu fruntea îngustă vârșe capul pe o gaură din zid ce dădea în grajd și făcea *cucurigu*, de câteori cânta un cocoș.

Apoi scotea capul și radea la un bătrân de lângă el.

și câte câte! Atâtea și atâtea frumsețe lucrate cu mult gust și în același timp toate de o strașnică soliditate.

Expoziția aceasta a școlii de meserii ne umple sufletul de mândrie cu atât mai mult cu cât lucrările de artă curată capătă o strălucire deosebită. Și ori-ce lucrare grea de împlinit se aduce la „Școala de meserii“ — cum a fost de pildă admirabila tâmplă a bisericii din Calafat, executată în școală după modelul făcut de distinsul arhitect Clavel. Și apoi știut e de toți că un artist de mare viitor, sculptorul Brâncuș, al cărui talent generos a uimit pe toți în ultimele două expoziții ale „Tinerimei artistice“, — e un fost elev al școlii de meserii.

Această înflorire a iubirii școlii de meserii din țară arată în destul deștinicia actualului ei director, care a pornit școala spre adevărata ei menire. Și pentru aceasta nu poate fi în destul laudat de toți ceice cugetă la alcătuirea temeinică a unei industrii naționale.

În timpul din urmă o molimă rea s'a cuită în București; molima sau mania sinuciderii. Mai în fiecare zi coloane întregi de gazetă sunt pline cu „amănuntele sensaționale“ în care „nefericitul“ sau nefericita tânără, într'un moment de disperare și-a pus capăt zilelor, trăgându-și un glonț de revolver, bând o soluție de sublimat sau altă otrăvă.

Și după anotimpuri se observă o creștere a cutărui sau cutărui fel de-a se pune capăt zilelor. Iarna de obicei otrăvă are rol de căpetenie; pe imprimăvurate, când firea cuprinde în brațele sale pe cei chinuți de aceasta boală, numărul spânzurațiilor crește; în toială căldurilor, când puterea arșitei e înspăimântătoare, ispita morții se arată în focul nimicitor al revolverului, iar toamna se ajunge iar la mangal, — otrăvirea prin cărbuni — și spânzurătoare.

Ciudată a fost pentru mulți creșterea ne-maipomenită a sinucigașilor prin spirt denaturat, vara asta. Și lucru-i foarte simplu.

Femeile, de obicei, își aleg acest fel de a încerca să-și pună capăt zilelor, căci e și ieftin și nici nu-i primejdios: una la sută moare.

Și apoi gustul de a-și vedea numele „dat în stambă“ și de a se ști căinată: „sărmana“, „nefericită“, „desperată“ etc., le face pe multe să se dea prinse să-i tragă o dușcă de răchie

ce o cam face să se ție vre-un ceas două cu mâinile de pantece!

Dar „Salvarea“ cu trăsurile ei străbate orașul în goană, în sus, și în jos, iar sinucigașii sunt scăpați de primejdia cât ai clipl din ochi.

Acum se pare însă că molima-i pe sfârșite și, în curând, nici gazetele nu vor mai publica „amănunte sensaționale“, boala se va stânge deabinele!

Zilele astea s'a sărbătorit un eveniment deosebit în publicistica noastră. S'a împlinit la 10 Iulie c. un sfert de veac dela apariția primului număr al marelui ziar „Voința Națională“.

Și cum în acest ultim pătrar de veac s'au operat o mulțime de schimbări în viața noastră culturală și cum, mai ales, prea puține ziare au putut dăinui vreme mai îndelungată, sărbătoarea aceasta a publicisticii noastre își are tot rostul.

Cu acest prilej „Voința Națională“ a apărut într'un număr festiv, în 8 pagini, pe hârtie bună, cu o bogată materie literară-științifică și cu o mulțime de ilustrații, pe lângă obicinuita materie zilnică.

Toată presa românească fără osebire de nuanța politică, a înregistrat cu mare bucurie jubileul „Voinței Naționale“ prin articole entuziaste, în care simți că patimile se domolesc în clipe mari.

Jubileul acesta al „Voinței“ înseamnă un frumos succes pe tărâmul publicisticii noastre și putem nădăjdui că marele ziar va ajunge să sărbătorească și pe acela de jumătate de veac de activitate.

În atmosfera de plictiseală ce apasă din ce în ce mai greu asupra Capitalei abia te mai scuturi puțin, luând-o razna, la câmp.

În urma ploilor îmbelșugate din urmă, verdeața mulțumește ochiul pretutindenea și te ispitește mereu să înaintezi departe, mai departe în largul singurătății.

Printr'o pădure la câțiva kilometri de oraș — la Mogoșoaia — prin luminșuri vesele familii așternute pe iarbă petrec în tihnă, Dumineca, la umbră, mai uitând de zăpușeala Bucureștilor.

Un scripcar și un cobzar răsucesc acolo un cântecel făcându-i pe oameni să mai uite de toate celea și să-i mai dea inimii brânci la chef.

Iar de-alungul unui râuleț, Colintina, grupuri grupuri, cu o zarvă veselă grozavă, alții se scaldă în apa călduță, fără pic de jenă.

În sticla verde a lacului băteau razele dimineții și o prefăceau într'un soare scânteor.

Eră în dimineața aceea o lumină orbitoare peste tot locul, dar bătea pe ținuturi sterpe. Codrii prin cari treceam erau puștii de urgia iernii, răurile înghețate, iar tufe, desbrăcate de podoba frunzelor, zăceau în marginea drumului ca niște sfori încurcate.

Ce frumos eră pe aici, odinioară!

Cerul înalt și albastru, munții verzi, falnici, oglindindu-se în apa curată a lacului, codrii plini de umbră și răcoare, câmpiile îndoindu-și mătasa verde în bătaia unui vânt dulce.

Treceam atunci pe lângă șiruri lungi de tufișe încărcate cu frunze.

Urcam dealuri cari trebuiau totdeauna să ne deschidă o zare deplină de privești minunate. Ne pierdeam sub bolțe de tei. Eșeam în câmpuri unde tutunul crește în flori înalte și străbăteam sate înecate în grădini.

Uneori ne afundam pe lângă o margine de munte, în umbra căruia ne părea că va trebui să mergem o vecinicie. Alteori ne pomeneam că avem în față un câmp nesfârșit, împrejmuț de munți și presărat cu case albe și roșii.

Când intram în vre-o pădure, stărneam stoluri de potârnică. O căprioară ne privea cu ochii mari, mirați, din vre-un colț înalt de stâncă.

Pe inserate bucureștenii veniți la aer petrec pe iarbă verde, trăgând o horă sau o sirbă de se cutremură pământul.

Și târziu de tot cu ultimele trenuri ce mai trec prin stația cea mai apropiată, grupurile vesele, de bărbați, femei și copii se apropie încet de stație, cu gentele și sticlele goale, însă înviorați toți de o petrecere câmpenească frumoasă.

Se umple de lume peronul liniștitei stații și toți se mișcă acum de colo până colo nerăbdători până să sosească trenul.

Când apar în depărtare ochii roșii ai bălaurului de foc, toți se uită, nu știu ce să mai facă, cuprinși ca de o teamă, să nu rămâie acolo.

Ce s'ar putea face niște bucureșteni pretențioși în mijlocul singurătății celeia?

Dar fiara a țipat lung, un chiot ce a cutremurat stația, apoi s'a oprit.

Ce goană, ce grămădeală!

— Aici, vino aici! — Mai e un loc și pentru voi! — Iancule unde ești?

În sfârșit s'au suit toți. Nu mai e nimeni pe peron și numai șeapca roșie a șefului stației se mai zărește.

Dar au trecut cele cinci minute, cu huruituri greoaie monstrul pornește ducând spre Capitală, spre cuptorul bucureștean, pe cheflii răcoriți, cari mai îndrugă un cântec prin Inghesuiala vagoanelor.

N. Pora.

Tunel dărîmat. Un teribil accident s'a produs, Vinerea trecută, în tunelul care se face lângă Kandersteg, (Germania). Svărlită de explozie, o masă enormă de pământ și pietre s'a prăbușit în tunel, năpustind acolo și apele râului Kander.

Iată cum s'a întâmplat nenorocirea:

Lucrările de străpungere ajunseseră până la 2-675, fără nici un accident și fără nici o pedecă de pe la urma căreia să se aștepte vre-o surpriză.

Pe la ceasurile 3 dimineața, lucrătorii puseseră o mină și ca de obicei, se retrăgeau cu 50—100 metri înapoi, când un val de apă amestecată cu tină și nisip năvăli în galerie. Cea mai mare parte a lucrătorilor putură să fugă, dar celorlalți, vre-o 25 de italieni, nu li-s'a găsit urma. Se crede că au murit cu toții, înecați de ape.

Inginerul șef și directorii companiei au sosit imediat la fața locului și supraveghează lucrările de salvare, cari trebuie făcute cu multă grijă, ca să nu se întâmple un nou accident.

o

Multe ceasuri din noapte le trecerăm așa. Dela un timp cântecele încetaseră, dar cei bolnavi tușeau cu mai multă îndărjire.

Nu știu dacă am putut dormi în noaptea aceea.

În zori, cu gâtul strâmb și o falcă înclăștată, m'am făcut ghem în poștalion alături de cei doi tovarăși, cu cari venisem din Bitolia și am plecat mai departe.

Șoseaua o ținea tot pe marginea lacului Prespa.

Rezemat cu fruntea de geamul rece al poștalionului vedeam, nedeslușit, câte o culă ruinată, câte o colibă de cărbunar, iar în zare, dincolo de marginea lacului, șiruri de munți ce se schimbau mereu, luând infățișeri de urși sau de sloiuri uriașe.

Răsăritul începuse să deosibească liniile vărfurilor; negura se deslășea de pe pământ și toate privești din drum pluteau într'o lumină albastruie și limpede.

Cerul se înseninase peste noapte.

Eră să avem o Duminecă frumoasă, o Duminecă din acelea de iarnă, când pământul pare învâlit într'o pătură albă, plină cu flori de argint, iar cerul o apă senină din care țâșnesc raze.

Coteam acum pe lângă un deal; fereastra dinspre partea mea eră tocmai în fața soarelui și se limpezea încetul cu încetul.

Întâlneam în cale izvoare largi, în jurul cărora se adăpau cărduri de cerbi. Capetele se ridicau speriate, iar din boturile trandafirilor se prelingeau boabe rotunde de mărgăritar, ce picurau cu un sunet lin, în apa izvorului.

Și într'o clipă nu mai vedeam pe nimeni. Numai câte o rază furișată printre frunze, alergă în apă, să caute chipurile celor afundați în desis, numai un sgomot ușor de crăci trosnite se mai auzea, ca prin vis, din adâncimile pădurii.

Creșteau atâtea flori la umbra stejărilor înalți, atâtea pasări alergau printre frunze!

Granguri galbeni, ca un bulgăre de chihli-bar, turturile cenușii lipite parcă de câte o cracă uscată, mierle ce sfărâiau prin tufișe, ne eșeau în cale la ori-ce pas.

Acum, în amorteala aceea a firii, când toate paserile porniseră spre alte zări, când nici o vietate nu cuteză să-și arate chipul, numai un vultur mai rătăcea pe câmpiile albastre ale văzduhului, deasupra munților acoperiți de zăpadă...

Daniel Vodena.

A fi la modă, înseamnă că vei fi demodat cândva.

A nu mai dori nimic nu înseamnă că ești înțelept — ci că ești îmbătrânit.

Cel care a inventat fardurile și perucile pentru bătrâni, trebuie să se gândească și la vr-o invenție — falsele iluzii, de pildă — pentru sufletele cari îmbătrânesc...

CRONICA LITERARĂ ȘI ARTISTICĂ.

Revue de Hongrie. La Budapesta s'a constituit o societate literară franceză, ai cărei membri sunt domni și doamnele din aristocrația maghiară, în frunte cu soția d-lui Apponyi. Scopul societății este strângerea legăturilor Ungariei cu Franța și „răspândirea reciprocă a literaturilor acestor două popoare“. Această răspândire se face prin o revistă, „Revue de Hongrie“, din care au apărut până acum cinci numere, scrise de cele mai ilustre condeie din Ungaria. — Pe cum se vede, Ungurii fac uriașe eforturi să intre în rândul popoarelor cu civilizația modernă. Și te pomenești că în curând vom avea și printre ei un curent franțuzoman! Las că-l combatem noi!

Un poet francmason. La București francmasonii sunt destul de numeroși. Ei își au lojele lor bine organizate. Stau în legătură cu alte loje europene. Se adună în ședințe secrete și discută chestiuni inofensive de morală și de progres. Acum își au și poetul lor, căci iată primim o broșură intitulată „Carte de cântece pentru lojele de Buni Templieri“, broșură în care se cuprind mai multe strofe alcătuite anume pentru francmasoni, rugăciuni, imnuri de laudă a vieții curate și laborioase etc. Culmea e, că poeziile astea nu sunt făcute fără talent. Iată de pildă cântecul prin care e salutată un nou membru, la intrarea sa în rândurile francmasonie:

Veniți cu toții, frați, surori,
Cu toții să cântați,
Un cânt ales, de sărbători,
Cu flori incununați:
În lupta noastră într-acum
Un frate oțelit,
Ești-i cu cântări în drum
Cântări de bun venit!

Pe calea noastră va umblă
Și el de-acum, și el,
Și tare sprijin ne va da
S'ajungem sfântul țel.
Noi vrem din noapte să chemăm
Ca și pe rățaciți
Și încet, încet să-i îndrumăm
Să-i facem fericiți.

Veniți aproape, frați, surori,
Aproape și cântați
Un cântec vesel, toți cu flori
Pe cap incununați!
În lupta noastră a intrat
Un frate nou acum,
Cu zâmbet cald, cu gând curat
'L întimpinați în drum!

S'ar putea ca toate aceste cântece — cari își au și melodiile lor — să fie numai traduceri din limbi străine. Interesant este însă totuș că printre francmasonii noștri să găsim și versificatori abili.

Artă și agricultură, nu la un loc, ci fiecare separat, face amicul nostru C. Sandu-Aldea. Ziarele bucureștene ne vestesc că talentatul nostru prozator a fost înaintat ca director al primei școli de agricultură din București (Herăstrău).

Intrebarea este acum, căreia din cele două preocupări se va consacra mai mult: artei sau agriculturii? Sandu e voinic și va putea ține și doi pepeni într-o mână.

Voința Națională, organul de frunte al partidului național liberal din România, a implinit 25 de ani de existență și a comemorat această dată printr'un număr jubilar. Felicităm și noi pe vrednicul confrate.

D-l Gh. Coșbuc petrece în vara aceasta acasă, în Ardeal, pe la rudele sale din împrejurimile Năsăudului. Câte fericite revederi între poet, locurile și oamenii din tinerețea lui!

Insinuare gratuită. O revistă din țară scrie că „d-l M. Dragomirescu este astăzi un măiestru și pentru „Țara Noastră“, decând are alte păreri

despre poetul Goga... Afirmatia aceasta este inexactă: nici-odată noi nu am scris că d-l Dragomirescu ar fi un „măiestru“! Mă rog, de ce aceste inutile înțepături la adresa noastră, când autorul lor este așa de sensibil la aluziile altora și când știe prea bine, că în această artă, a glumelor, avem și noi oare-care experiență?

A pizmei răutate. Ne mirăm foarte mult că criticii de toate nuanțele de pe la ziare și reviste n'au găsit de cuviință să stăruiască până acum asupra minunatei cărți a d-lui Vlahuță despre „Trecutul nostru“. Ce guralivi sunt ei în alte chestiuni! Câtă hârtie și cerneală se cheltuiesc pentru cărți cu totul neînsemnate!

Stil și compozițiune. Vorba noastră cu „stilul noduros“ al unor istorici de astăzi a supărat mult pe d-l Iorga. Adevărul însă n'ar trebui să supere pe nimeni. Noi recunoaștem bucuros că cetirea „Istoriei lui Mihai Viteazul“ de d-l Iorga ne-a entuziasmat, dar, vedeți, unii scriitori sunt foarte inegali și nu este mai puțin adevărat că „Istoria lui Ștefan cel Mare“ de acelaș autor e aproape imposibilă de citit. Iar cât pentru „Istoria lui Mihai Viteazul“ a d-lui Dr. I. Sirbu va recunoaște și d-l Iorga cu cea mai mare dragoste, că cetindu-o te simți înfiorat, de pare-că ai nisip între dinți, sau te strâng ghetele. Mai e nevoie de probe? Le dăm bucuros!

Cursuri de vară, încurajate și de guvernul român, se țin la universitatea din Iași. Câțiva studenți din Bucovina urmează la aceste cursuri. Lăudăm guvernul pentru această activitate așa zicând neoficială.

Apel la Goga. Sunt unii oameni cari, crezându-se nedreptățiți de foaia noastră, fac mereu apel la Goga. Pare-că ar fi niște copii de școală, cari se plâng învățătorului, pentru cele îndurate de către colegii lor. Mă rog, aici nu suntem la școală. Sentințele noastre sunt inapelabile.

În „Pagini libere“ — revista gălățeană din care a apărut numărul 3 — d-l B. Nemțeanu publică o curioasă poezie „Galații“, cu strofe frumoase ca acestea:

Copiii tăi țin ochii la pământ
Ei nu cunosc nici cerul urbei tale,
Spre altă cale-i chiamă al meu cânt
Dar gândul lor le-arată altă cale...

Covor de-argint stă Dunărea. Dar ei
Cetăți plutind 'nșiră pân' departe,
Că luna ca să-și vadă chipul ei
Oglindă cată 'n van printre catarte...

„Poezii de Emil Isac“. Din Cluj ne sosește un document prețios care deschide orizonturi noi pentru toți ceice se indeletnicesc cu noile curente, revoluționare în cultură. Ni se anunță, anume, apariția unui volum de d-l Emil Isac, care e „mai puțin sensual ca Rimbaud“; editorul volumului de poezii vestește noul eveniment literar cu trâmbețe de aur și vorbește în termeni atât de entuziaști și apocaliptici, încât ne face nerăbdători peste măsură.

„Volumul va produce cea mai mare senzație! — zice acest anunț-reclamă. — „Moralistii“ și diferitele „Schöngest“-uri și pleiada *litteray gentleman*-ilor, va începe luptă dușmană (sic!) împotriva lui E. Isac... dar asta nu-l va supăra. Avem promisia d-sale că în curând va da la tipar o nouă lucrare despre care se va vorbi și mai mult ca despre volumul apărut (adecă despre volumul de poezii a cărei apariție se anunță acum. N. Red.)... Și ca dușmanii literari ai lui Emil Isac să fie îndestulați, le mai aducem spre știre, că volumul d-lui nu este decât o *prevestire a unei porniri literare*. În Septembrie va apărea revista literară modernă „Ardealul“, în jurul cărei reviste vor fi angajate *persoanele ingrate, dar moderne ale literaturii noastre...*“

Anunțul acesta ne face să regretăm lipsa revistei satirice „Nuelușa“, care ar fi avut material de studiat pe un an întreg...

Unde ești Scheopule cu „Nuelușa“ ta? Cu risicul de-a fi clasat și tu între „*dușmanii literari*“ ai d-lui E. Isac, (care nu publică decât poezii altruiste, lipsite de chauvinism și tirade patriotice rimate, lipsite și de *sadism literar*, va se zică chiar și „*moralistii*“ il pot ceti, — și-ai fi dat cea mai autorizată părere despre noul poet...

...Ceeace nu ne împiedecă...

„Tribuna“ din Arad, comentează articolul „Ultimul refugiu“, apărut în numărul trecut al revistei noastre. — Răspunsul la aceste comentarii îl vom publica în Nr. viitor.

D. George Pricup, ne trimite spre publicare un început de roman, niște „Amintiri *excelente* din Gura-răului“ și câteva poezii filozofice.

Publicăm, cu ortografia textului, începutul — nu al romanului, — ci al unei poezii, intitulată „Existența“:

Lume neserioasă
Tu dece mai făcut
Când soartea rea îmi coasă
Viața la 'nceput.
Ori poate se rentează
Să fug prin lume orb
Filozofia ștearsă
Găsindo să o sorb?

Aceiaș revoltă împotriva filozofiei, o găsim în altă poezie:

Ultima cântare.

Acum im iau adio dela tine,
De-acum ajutor muză nu-ți mai cer,
Tu nu m'ai zis nici două vorbe fine;
Te blastăm cu energie și de-acum nu-ți mai sunt văr!

Mai înșelat; dar mie să nu crezi că-mi pasă!
Cu toate că ești zeiță de sus
Și porți pe tîni o ie de mătăasă,
Te-alung vară, te blastăm după cum 'tam spus!

Dar deoarece am simțit că publicul nu știe,
Și nici nu-mi vine mie ca martor;
Te chem deci pe tine Filozofie,
Căci fără martor zău nu vreau să mor!

Și tu mă răz dreptate neuitată?
(Degeaba te învățai că tot nu mă poți prinde),
Ori și tu ești ca Muza rea o fată;
Ursitoarea tinerimei blânde?

Te chem din univers cultură mare.
(Șacuma eu te răd Filozofie
Căci dânsa putere extremă are)
Acuma martor dânsa săm fie.

Mieste la loc conștiința, liniștită.
Dovadă că tu nu mai părăsit,
Și acuma părăsesc această cale nenorocită,
Poeziei îi pun deacuma sfârșit!..

Sfătuim pe tinărul autor — ne închipuim că trebuie să fie foarte tinăr — să nu puie sfârșit poeziei, dupăcum spune, fiindcă ar rămânea Emil Isac fără rival.

Sinucidere din glumă. Zilele trecute, o doamnă foarte bine îmbrăcată pătrunse plângând cu hohot în cabinetul unui comisar de poliție din Paris, și-i arătă o scrisoare dela bărbatul ei, primită de un ceas mai înainte:

„Scumpa mea nevastă, când vei primi această scrisoare, eu voi fi mort, în odaia 25 a hotelului Ludovic XV. Te rog să mă ierți. Anunță poliția. Soțul tău“.

Comisarul luă doi agenți și se repezi la hotelul cu pricina.

Ușa dela odaia 25 eră închisă.

Agenții forței publice sparseră ușa și găsiră pe sinucigaș în pat, beat mort; pe masă eră trei sticle de rom, deșerte, iar într'un lighean, ardeau niște cărbuni.

Deșteptat din somn, sinucigașul începă să strige.

— Sunt eu dator cuiva? Sunt eu dator cuiva?

Comisarul s'a ales cu o bătaie sdravănă, iar omul cu toane a fost dat în judecată.

Purificarea limbii.

Intre datorințele cardinale ce cad în sfera de activitate a învățătorului și preotului este fără îndoială și purificarea limbii. Dacă ne coborim în mijlocul poporului și îi ascultăm graiul, îl auzim bijbăind de străinisme, cacofonii și absurdități. Țăranul însă nu e capabil a-și da sama de aceste scăderi și pistrui strecurate pe neștiute în limba lui și nice nu le știe condamna pentru că el în școală astfel de lucruri n'a învățat. Despre frumusețea unei limbi curate și lipsite de erori limbice învață numai cei cari au parte de școală mai înaltă.

Aceasta însă e o greșală neiertată. Școala poporală ar trebui să fie un loc de curățire a limbii, iar predicele preotului ar aduce un folos real atingând chestiunile limbii. Chestiunea purificării limbii și paza virginității ei nu poate fi privită de chestiune politică nici chiar de către cel mai încarnat șovinist, de unde urmează că orice luminător al poporului și orice slujbaş cunoscător de idealist, poate săvârși această muncă cinstită fără nici o teamă de învinuirile unora.

Dintre toți însă, cea mai mare datorință intru ducerea la îndeplinire a acestei cauze și — poate cu cel mai mare succes — o are învățătorul și preotul și anume învățătorul în școală iar preotul afară de școală. Mă voi ocupa deci mai cu samă de a arăta câteva mijloace de purificare a limbii în școala poporală.

În școlile împărțite și cu mai mulți învățători unde se vor fi luând și elemente de stilistică, poate se va face aceasta, dar în școlile cu un învățător unde toată stilistica se reduce la învățarea epistolei, chitanța, obligației și ale altor câteva scrisori ce vin mai des în viața țăranului, — stilistica alte îmbunătățiri nu aduce, în școala poporală. Și dintre toate greutățile ce împiedică învățătorul în școala sa, aceasta reclamă cea mai neînsemnată și ușoară muncă. Nu voesc să zic de buchisarea regulilor, căci poate tocmai prin această s'ar ajunge mai anevoios ținta, ci prin convorbirile ce învățătorul le are cu elevii săi în decursul învățământului.

Lucru elementar e, ca învățătorul să poarte cea mai mare grijă în școală a vorbi corect și cât mai simplu. Greșeli limbice din partea învățătorului nu pot fi iertate. Cuvinte din limbajul înalt folosite de învățător, chiar și pe lângă explicații, dau naștere absurdităților. Și e destul de avută limba poporului în cuvinte simple, originale, cari sunt de el create și iarăși de el priecute.

Provincialismele pot fi combătute și înlocuite cu expresiuni de înțeles general. Acestea însă se înlătură anevoios, dar nici nu sunt prea stricăcioase dacă poartă timbrul originalității.

Cacofonia se poate delătură în chipul cel mai ușor. Mai întâi se explică și se îndeamnă să se ferească de ea. Dacă se întâmplă că elevul își uită și dă cale expresiunii cacofonice, atunci o satiră ușoară e de ajuns. De cele mai multe ori însă nici aceasta nu trebuie că observând colegii săi, e satiră destul de mușcătoare răsul lor. Efectul avut în școală la combaterea cacofoniei, se transmite și afară de școală. Mi-s'a dat plăcuta ocazie, ca să aud pe copii umblători la școală făcând observații părinților lor, iar pe aceștia — în sfiala lor de părinți — vorbind cu grijă să nu greșască naintea copiilor lor.

Cele mai urite elemente însă, într-o limbă sunt străinismele și mai cu samă când se furisază în graiul poporului, căci, pe lângă că sunt urite el le mai folosește și unde nu trebuie. Introduce odată în limbă se scot tot atât de greu ca și provincialismele, ba poate chiar și mai greu și cu deosebire dela oamenii crescuți (maturi) ai poporului, cari s'au prea obicinuit cu ele. Factorul cel mai însemnat ce ar putea lucra cu succes suficient intru desrădăcinarea lor e școala.

Ea e unicul așezământ ce predominază într'un mod atât spiritual cât și moral absolutistic pe „poporul cel mic“. Pentru că învățătorul e un mic rege, al cărui regat se întinde între cei 4 păreți ai școlii și care prin cuminența sa are să-și conducă supușii săi către tot ce e bun, frumos și nobil. Învățătorul ca „rege“ al „celor mici“ negreșit va fi cel mai bine ascultat și urmat. El prin autoritatea și personalitatea lui, sprijinit pe sceptorul artei pedagogice este unicul predominant spiritual și moral, ale cărui sfaturi și mandate se vor asimila în firea supușilor săi și identifică cu aceea. De aceea în sarcina lui va cădea mai cu seamă purificarea limbii, pe carea să o îndeplinească cu plăcere și mândrie.

Astăzi e timpul când e reclamată cu necețitate o reacțiune de purificare a limbii de tot ce e străin și combaterea a orice străinism ce ar fi pe cale a se introduce în ea. Combaterea se poate face în fel și chip. Prin explicarea faptului urit, că, dacă o limbă își are cuvintele ei, la ce să se îmbrace și în cuvinte (pene) străine, cari îi perd din frumusețea și corectitudinea ei. A-se arată dela ce popor s'a adoptat cuvântul și că aceia, încă nu-l pronunță atât de urt ca noi ci altcum, ceva mai frumos (pentru ei), dar ori-cum ar fi, nouă nu ni-e este iertat a folosi cuvinte de ale altora în limba noastră căci noi avem cuvinte cu mult mai frumoase decât acelea. Dzeu de aceea a dat limbă ori cărui popor, ca pe aceea să o vorbească curată și frumoasă între ai săi și ori unde numai se poate folosi de ea. Apoi, prin atragerea atenției școlărilor asupra unuia ce-a întrebunțat străinismul și încercarea de a ridiculiza și satiriza faptul; prin comparațiuni făcute între cuvântul — străinism și cuvântul neaș al nostru, arătându-se valoarea estetică a celui din urmă față de a celui din tîi: aici un egoism ușor și nobil este iertat de chiar legile pedagogice și etice, fiind vorba de educațiune națională; prin vorbirea curată și simplă și câte odată prin câte o vorbire alcătuită numai din străinisme, cu tendință de a satiriza. Și altele câte pot să-i treacă unui învățător înțelept prin minte și câte le poate aplica între marginile bunei cuviințe.

Tot astfel se poate combate tautologia, pleonasmul, etc. și toate defectele ce pot obveni în limba noastră se înțelege nu după regula din stilistică, ci după o regulă vulgară bine pricepută de copii și după buna chibzuială a ori cărui învățător cuminte și conștient de chemarea sa.

Școala trebuie să fie un purgator, care să ardă tot ce e murdar nu numai în viața faptuitoare a omului, ci în limba lui. Fiind vorba de limbă, școala are să explice și delăture tot ce vine din afară, căci de regulă acelea sunt neînțelese și fac din limbă un hamalagiu. Nu unui învățător i-se va fi întâmplat cazul, că venind din cătane feciorii din satul său, l-au salutată cu un: serguț d-le învățător! iar preotului: serguț d-le părinte: (în loc de: servus). Dacă în școală i-se explică însemnătatea „serguț“-ului, de bună samă nu salută în acest mod pe învățătorul și preotul. Dar aceasta către noi cari suntem în mijlocul poporului și cunoaștem pe lângă scăderi și multele părți bune ale lui, de o va zice însă unui străin, își va putea închipui ori-cine cum ne va judecă. Nu e vorbă astfel de lucruri nu numai la noi sunt, ci și în masele altor popoare mai înaintate. Pentru aceea nice nu m'am rușinat a le pune pe hârtie, — cu toate că se par, dar de fapt nu sunt lucruri bizare — ca astfel făcând nodul în năframă să lucrăm cu minte la luminarea neamului, aruncând priviri cât mai dese și asupra vieții lui practice și cu deosebire asupra vieții lui sociale. Mi-am ținut de datorință să atrag atențiunea învățătorilor și preoților noștri asupra acestui rău ce bântue în popor și limba lui. Căci, știut este că limba e cea mai mare avuție a unui popor și când un popor și-a stricat limba aproape

este de perire, iar când și-a pierdut-o pierdut e și el cu toată ființa lui!

În șirele de mai sus am arătat unele proceduri de folosit la suprimarea răului încă din școală, pe cari experiența de învățător mi le-a dovedit bune. Să probeze ori care învățător și va vedea ce rezultate frumoase va obține și ce lucru folositor va săvârși prin o trudă atât de neînsemnată. Dacă timpul în școală nu-i permite, chiar în pauze va putea face căci mare încordare spirituală nu recere, ci dinpotrivă distracție. Și va vedea cu ce interes va fi ascultat. Acestea pentru învățători, iar la preoți las în buna lor chibzuială.

Dacă această muncă neînsemnată o va face învățătorul și preotul, vor lăsa în urma lor o limbă frumoasă și curată cum dela D-zeu lăsată este, care s'ar asemăna cu holda bine lucrată și curățită de buruiana și polomida cea rea și pe lângă care tuturor celor ce vor trece le va stărni plăcere și admirare. Iar lucrătorul în mulțămirea-i sufletească se va bucura de roada cea bună și de lauda drumeților. *Nic. Bembea.*

HANUL DELA STENA.

— Roman din viața macedonenilor. —

De *Daniel Vodca.*

Partea a II-a.

XII.

(Continuare).

Abia târziu adormiră.

Spre ziuă, li-se pără că aud departe, ca în vis, behăit de oi și glasuri de tălânci.

Cățiva cărbunari se deșteptară.

O turmă uriașă, revărsată pe luncă, pășună acolo, în clinchetul tânguitor al arămii, în plângerea prelungită a dobitoacelor.

Iar dincolo, învăliți în zeghile lor de capră sură, fărșeroții își odihneau trupul chinuit de atâta drum prin pietrele munților.

— *Ora cală!* Strigă un cărbunar, fericit că vede oameni.

Iar un flăcău din ceata cărbunarilor, ridică fruntea, mirat și răspunse la urare.

Câteva clipe apoi ciobani și cărbunari erau împreună: o amestecătură de greci, bulgari, albanezi și aromâni. Ciobanii nu prea vorbeau. Ei nu vorbesc niciodată. Numai flăcăul acela ciudat, cu ochii vii, cu fruntea întunecată și cu un puf roșcat de barbă în jurul obrazului, se învârtea neastâmpărat de colo până colo, se uită în zare, spunea repede câte ceva, își pironă ochii pe vre'un om și țintindu-l așa, îi vorbea scurt și cu patimă.

— Și zi așa? spunea el mirat. De aia ați plecat? Ham! ciudat! Și eu tot așa am plecat de-acasă: într'o zi un brad s'a frânt pe trupul tatei și l-a omorât. Eu am plecat. Păi ce eră să mai caut acolo? M'am dus în lume. Eu n'am mai fost în lume. Acu am văzut-o: e mare, oameni mulți și răi. Da nu sunt răi, că sunt proști; uite, cât am umblat eu, cu oamenii aștia, săracii, am văzut multe. Odată, tot așa, mă întâlnesc cu niște oameni amărâți.

— „Da ce e? zic.

— „Ne-a ars pădurea și am rămas pe drumuri...

— „Unde vă duceți?

— „Acasă.

— „Și ce faceți acolo? — Stăm la munca plugului.

— „Păi ce-ați mai plecat de-acasă?

Și n'au știut ce să-mi spună.

Da voi de ce n'ați stat acasă?

De ce-ați plecat să vă turtească zăpezile din Elimba? Vorba e, eu de-am plecat? Așa suntem noi, oameni buni, că nu putem stă locului. Ne poartă vântul ca pe jidovi prin toate colțurile lumii. Că nici ei n'au țară, săracii... Da noi avem, fraților, avem țară? N'avem! Ia să fie aci

¹⁾ Într'un ceas bun.

să trăim noi ca oamenii, să vedeți ce bine-ar fi. S'ar îndură Dumnezeu de noi și ne-ar ține pe la vetre. Ne prăpădim vieța pe drumuri străine; acasă ne intră muftarii cu calul pe ușă și ies prin fereastră dacă nu le dăm birul. Pașa te spânzură pentru nimica toată și, tu trebuie să taci. O vorbă de plângere nu poți scoate, că-ți sdrobesc nizamii gura cu patu puștii. Astea le-am văzut eu, fraților, de când umblu cu oamenii ăștia, de colea...

Firșeroții tăceau. Un om din Prezven, un bulgar care rămăsese fără nimic de pe urma an-tarților, plângea. Iar un grec, ai cărui frați muriseră pe vară, impușcați de soldați, scrășnea din dinți.

— Aveți barem niscaiva parale? întrebă deodată Risto.

Cărbunarii se priviră.

— Avem, firește.

— Asta-i bine, oameni buni, să nu vă duceți cu mâna goală acasă.

Când să se despartă cele două cete, Risto Ceava se răzgândi. Intinse mâna fărșerotului bătrân și-i zise, privindu-l sub sprâncenele grele:

— Să te ție Dumnezeu, moșule. Mi-ai deschis ochii. Îți mulțumesc cu mâna pe inimă, uite. Dumneata te duci în jos, spre Morea, așa e? Eu ce să mai caut? Mă întorc. Mă duc și eu pe drumul Bitolei, cu tovarășii ăștia. Să-ți dea Dumnezeu bine, moșule, și ne-om mai întâlni noi!

Bătrânul strâmbă din umeri, ca și când ar fi zis „fă ce-ți place, fătul meu“, — și întoarse capul: i-se umeziseră ochii.

Turma începă să se depărteze. Oile se strânseseră una lângă alta, șirul se subțiasă: intrau într-o vale.

Risto mai privi odată la cei câțiva ciobani, cari umblau departe unul de altul, posomorți, cu ochii în pământ — și porni la drum, cu cărbunarii.

Deodată, se oprî.

— Ia ascultați! Câți inși ați îngropat ieri?

— Cinci.

— I-a omorît pe toți zăpada?

— Toți.

— Da ei nu strânseseră nimic în munte, ceva parale? Cărbunarii iar se uită unul la celălalt.

— A, da! răspunseră ei uimiți.

— Și unde sunt? Le-ați luat voi?

— Nu, nu le-am luat.

— Păi de ce nu le-ați luat? Doar n'ați îngropat oamenii cu ele?

Risto tăcu, îngândurat. Apoi, zise:

— Știți ce? Urcăm sus, desgropăm coliba și căutam. Or fi o sută de lire hai? Duceți și la nevestele oamenilor, ce dracu!

Cărbunarii se inforaseră. Le eră frică să mai urce iar potecile înzăpezite ale Olimpului. Dar nu încercară să se împotrivescă. Băiatul acela cu nițică mustață pe buză, avea în ochi niște flăcări ciudate, cari ardeau când voiai să te împotrivesți. Vorba lui par'că eră o poruncă. Eșea repede din gură și par'că încremenea în văzduh.

De aceia poate, patru dintre cărbunari, cu ceșmalele pe umeri, se luară pe urmele lui, fără să zică nimic. Celălalt doi, rămaseră jos, cu cărării. Ajutați de soarele cald, care purta flăcări de argint de-asupra zăpezii — cei cinci oameni urcau mereu. La amiazi, făcură un popas, într'un loc de unde nu se mai vedeă pământ negru. Măncară niște lucruri cumpărate dela ciobani, își umplură gura cu zăpadă proaspătă și porniră iar. Pe inserat, erau sus. Tăcuseră toate vânturile acum, și noaptea eră senină.

Cărbunarii aprinseră focul în coliba lor, se încălziră și apoi, la lumina lunii, începură să sape.

Toată noaptea, aleseră scândurile și lemnele afumate, cercetând cu grijă fiecare colțisor: coliba eră acum răvășită, intinsă larg sub stâncă, pe zăpada înegrită.

În zori, abia, găsiră o ploscă strivită, cu gura astupată cu un cocean de porumb.

— Aici sunt! strigară ei veseli, și se îndură în lături, ca să vie Risto: n'ar fi intins nimeni mâna să ia ceva.

Eră mult aur acolo și mult argint. Din ochi, ei socotiră o sută cinzeci de lire. Risto își umplu chimirul cu bani.

— Plecăm, nu-i așa? zise el.

Și începură să coboare, fericiți că cu vestea groznică, vor putea duce și o veste bună femeilor și copiilor.

Din când în când, se întâlneau cu oameni. Tot muntele știa acum de năpasta lui Andrea.

Cărbunarii întâlneau în cale, aveau câte o vorbă de jale, se închinău și se rugau să ferească Dumnezeu.

Seara, Risto și cu tovarășii săi erau jos. Dormiră bine în noaptea aceea. Dimineața, plecară toți, cu cărării înainte, căutând potecile ce duceau pe drumul Bitolei. (Urmează.)

ȘTIRI.

Avis abonaților. Rugăm toți abonații noștri cari sunt în întârziere cu plata abonamentului să binevoiască a-și achita sumele cu cari dătoresc. Celor cari nu ne vor răspunde la acest aviz, le vom trimite chitanța abonamentului prin oficiul postal și-i rugăm să binevoiască a o rescumpără.

Adm. „Țara Noastră“.

„Asociațiunea“ la Șimleu. După treizeci de ani „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ își ține adunarea generală a doua oră în Șimleul Silvaniei. Și judecată după frumoasele pregătiri cari s'au făcut, ea va fi una dintre cele mai reușite și roditoare adunări generale ale primei noastre instituțiuni culturale. În împrejurările de astăzi, mai ales, când guvernul se sbate din răspuseri să pună piedici artificiale în calea înaintării noastre culturale, serbările „Asociațiunii“ câștigă o deosebită importanță; e poate singurul așezământ chemat să ocrotească, în viitor, manifestațiunile culturale ale neamului nostru. Toți câți vor lua parte la serbările din Șimleu se vor putea convinge că cei chemați să conducă astăzi destinele acestui așezământ, își dau pe deplin seama de răspunderea mare ce o au pentru izbânda idealului scris pe flamurile de muncă statornică și conștiință a Asociațiunii. Informațiile bogate ale raportului general, înaintat de comitetul central către adunarea generală, dovedesc o muncă tot mai intensivă, tot mai spornică, care continuată cu stăruință, în curs de câțiva ani, va rescumpăra îndatoririle mari ce i-se impun. Și e datorită tuturor oamenilor înțelegători, cu adevărată dragoste de neam, să se grupeze, într'un gând, în jurul „Asociațiunii“, lucrând în bună înțelegere și din răspuseri pentru înaintarea și întărirea noastră culturală. Măruntelile preocupări și supărări trebuie să amușească în fața intereselor superioare ale viitorului nostru, care ne chiamă pe toți la o muncă rodnică de înfrățire.

Pentru Românii din Selagiu serbările „Asociațiunii“, cu un program atât de bogat, vor fi un nou prilej de manifestare a conștiinței lor naționale. Mai ales țărani, cari vor lua parte, se vor întoarce la vetrele lor cu sufletul premenit de puterea de viață a neamului năcâjit din care fac parte.

Salutăm și noi, cu tot entuziasmul tineresc al sufletelor noastre idealiste, această prăznuire a culturii noastre naționale, în credința că numai în acest semn vom învinge!

Bihorul... În presa noastră s'a atras în diferite rânduri atențiunea asupra relor sociale și naționale, cari stăpânesc poporul nostru din părțile Bihorului. Ne-am ocupat și noi de ele în mai multe rânduri (Nrii 11, 12 și 19/1908), făcând atenți pe cei chemați să se deștepte din „somnul cel de moarte“ și să caute mijloacele

de îndreptare. Supărările pricinuite de scrisesele noastre, ne dovedesc că n'am cuvântat în puștiu... Dar n'am vrea, să se dea o interpretare falsă intențiunilor noastre curate. De aceea ținem să declarăm că la publicarea acelor articole ne-a îndemnat numai interesele obștești ale neamului, numai dorința cinstită de a servi cauza noastră națională.

Un prietin din acele părți într'o corespondență mai nouă ne atrage atențiunea asupra soartei școalelor din Bihor și dovedește ce puțin interes arată cercurile conducătoare pentru mântuirea lor. Nu o mai publicăm, însă, ca să nu se creadă că voim să purtăm o campanie împotriva persoanelor. Situația școalelor noastre populare e tot așa de tristă în multe alte părți și se pare că numai bunul Dumnezeu le va putea mântul...

Corespondentul nostru ne spune și de supărările unor bihoreni pe „Țara Noastră“, pentru atitudinea ce-a luat-o față de Il. Sa Episcopul Radu. Acestei supărări s'a dat dealtfel expresiune și în public, printr'un articol de apărare „Se maghiarizează Bihorul“, semnat de domnul V. Babi, în care se confirmă cea mai mare parte dintre neajunsurile constatate și de noi. Ca să nu se creadă, însă, că noi avem vre-o dușmănie personală împotriva Il. Sale Episcopului Radu, trebuie să mărturisim că ne pare rău din inimă, că scrisesele noastre au jignit persoane. Suntem aplicați să credem bunele intențiuni ale Il. Sale și înțelegem greutățile cari se pun în calea împlinirii acestora, dupăcum sperăm că ori-ce om de bunăcredință și cu dragoste de neam va înțelege intențiunile noastre curate și fireasca supărare că nu se face sau nu se poate face mai mult din partea celor chemați pentru cauza națională din Bihor. Il. Sa Episcopul Radu, mai ales după frumoasele cuvinte rostite în fața scaunului papal, sperăm că va ști găsi, în viitorul apropiat, mijloacele pentru a trezi la viață națională conștiințele adormite din Bihor. Aceste lămuriri sperăm că vor avea norocul să potolească toate supărările pricinuite de articolele noastre anterioare și că ori-ce pornire la protestare, în interesul bunei înțelegeri, se va mulcomi....

Revista „Luceafărul“ din prilejul adunării generale a „Asociațiunii“ la Șimleu, a dăruit pe seama despărțământului de acolo, vre-o 200 de exemplare din publicațiunile apărute în editura ei, cu scop de a se distribui bibliotecilor populare. A dăruit mai multe zeci de exemplare și din traducerea poeziilor lui Coșbuc, făcută de Révay Károly, pentru a se împărți publicului maghiar din acel oraș. Astfel și Ungurii vor avea prilej să admire puterea de creațiune a artei românești.

Ca practicant află loc un tinăr din familie bună, absolvent de cel puțin 3 clase gimnaziale sau reale, la firma Ioan Comșa & fiu, Săliște.

O lămurire. Unele ziare au pus din greșeală numele meu sub avizul altui autor, al cărui curs de limba maghiară încă nu e aprobat. Spre orientarea colegilor, răspund: Cursul practic de limba maghiară de I. Vuia, apărut în 2 părți à 50 fil. în tipografia diecezană din Arad, este la noi unicul curs scris în conformitate cu art. de lege XXIV/1907, care a primit și aprobarea ministerială sub Nr. 28,417/1907, fiind calificat ca scriere didactică de model și scrisă după cel mai practic și bun metod. Cursul de maghiară încă neaprobat este al altui autor.

Cercul Picardi a sosit în Sibiu, Mercuri pe locul Hermannsplatz, unde Joi seara își va începe o serie de 10 reprezentații. Personal de primul rang precum și cai bine dresați.

Despărțământul VII. al „Asociațiunii“ pentru literatura română și cultura poporului român, și-a ținut adunarea generală în comuna Bațialar în 19 a l. c. sub prezidenția directorului Dr. Gavrilă Suciu. La adunare a luat parte vre-o 200 de țărani și câțiva onorațiori din Hațeg și jur, dintre cari amintesc pe Dr. C. Popescu, proto-

presbiter, Dr. A Straițariu, avocat, Victor Pop, contabil. Sebastian Ciocan, preot, Socaciu Iustin, învățător. Doamnele Dr. Parasca, Dr. Suci, Dr. Popescu.

Din raportul secretarului reesă, că despărțământul a ținut 3 serate literare și 13 prelegeri economice, cari au fost cercetate foarte bine și cu mult interes din partea poporului.

Despărțământul dispune de o bibliotecă centrală și 12 biblioteci populare în deosebite comune; pe lângă acestea are schiopticonul său propriu cu vre-o 200 de diapozitive. Toate acestea valorează suma de 1600 coroane.

Comitetul despărțământului pentru înmulțirea bibliotecii și-a creat un fond special, care astăzi se cifrează cu suma de 470 cor., din care se vor acoperi și spesele obținute cu ținerea prelegerilor economice.

După adunarea generală s'a ținut prelegere economică poporului, fiind prezenți toți oamenii din sat, așa, că nu mai încăpeau în biserică.

Sub plăcuta impresiune a prelegerilor o mare parte din popor s'a insinuat ca membri ajutători ai „Asociațiunei“, zicând „dau și eu 1 cor. pentru națiune“.

Această exclamație a poporului a făcut o impresiune așa de bună încât chiar și străinilor le-a stors admirația. Ca fapt trebuie să constat, că poporul a început a îmbrățișa „Asociațiunea“ și a cerceta prelegerile economice mai bine decât inteligența.

Cu durere trebuie să marchez lipsa preoției și a inteligenței. Preoțimea a fost recercată și prin superiorii lor ca să ia parte la adunare, și totuși a absentat.

Activitatea comitetului se reoglindează din datele de mai sus. *Un participant.*

Manuale didactice aprobate. Ministrul cultelor și al instrucției a aprobat cu rezoluția de sub Nr. 51,049/1908 următoarele manuale ale d-lui Iuliu Vuia, apărute în tipografia diecezană din Arad: ambele *abcdare* (după metoda cuvintelor normale și a sunetelor vii), toate *cărțile de cetire, limba română* (unicul curs complet la noi care cuprinde: etimologie, sintaxă, stilistică, ortografie și literatură), *aritmetica, geometria și economia*; după ce mai înainte s'au aprobat: sub Nr. 28,418/1907 ambele cursuri de *maghiură* (unicile la noi cari cuprind și elemente din geografie, istorie, aritmetică și constituție), sub Nr. 828/1906 geografia sub Nr. 2384/1904 naturala și sub Nr. 4149/1903 carte de învățatură. Recensentii ministeriali au calificat aceste cărți de model, scrise după cel mai practic metod.

In Turcia evenimente neașteptate s'au produs în ultima săptămână.

Mișcarea liberală a tinerilor turci se întinde cu repeziune. Creștinii sunt invitați să conlucreze și ei, fără să se teamă. Deocamdata, populațiunea creștină, și mai cu seamă grecii, păstrează o atitudine neutră.

Se așteaptă lucruri surprinzătoare. Se vorbește chiar de o constituțiune.

O întrecere senzațională, între celebrii aeronauți Farman și frații Wright, va avea loc peste câteva săptămâni la Saint-Louis (America).

Farman s'a prins pe 50,000 franci, că mașina lui de sburat e superioară celei inventate de frații Wright.

Un roman și-un român. Ziarele din Praga povestesc o întâmplare cu un ofițer de Dragoni, care a făcut dragoste cu frumoasa prințesă Amelia de Fürstenberg. Ofițerul în chestie e probabil vre-un pui de Român de-ai noștri, și-l chiamă Cocian. Destul că d-l Cocian se logodește cu prințesa Amelia și urmă să se cunune în biserică din Castel. Înainte de cununie însă, în prezența publicului adunat, rudele au intervenit pe lângă mireasă să renunțe la acel plebeu și să nu-l ia

de bărbat. Mama fetei plângea, fratele ei o ruga în genunchi să dea drumul voinicului. Dar toate înzadar. Cununia se făcu și preotul le dete binecuvântarea. După săvârșirea ceremoniei părechea părăsi imediat capela, în plânsetele mamei și în blestemele rudelor. În fața porții însă mireasa Amelia, acum d-na Cocian, își îmbrățișă cu drag Cocianul și-l sărută cu sgomot, în aplauzele lumii adunate. Bravo Cociene!

Petrecere în Săliște. Tinerimea studiosă din Săliște își va ține obicinuita petrecere de vară în 2 August n. (Ziua sfântului Ilie). Locul petrecerei: „Netedul“; la caz de timp nefavorabil în sala școlii la 8 oare seara.

(Se roagă deci și de astădată pentru binevoitorul sprijin al P. T. Public). Prețul de intrare benevol. — Inceputul la 2 oare p. m. Invitări speciale nu se fac. — Venitul curat se alătură la „Fondul pentru ajutorarea studenților săraci din Săliște“.

Motiv de divorț. Frumoase vremuri, când divorțul între căsătoriți eră mai cu anevoie! Atunci doar vre-o pricină grea de tot, adulterul și *ura nedumerită* de mai admiteau despărțirea. Acum însă merge mai ușor. În America cel puțin, pentru ori-ce fleac poți să divorțezi. De-o lună încoace se discută în presa americană un nou motiv de divorț. Mai mulți deputați au întocmit un proiect de lege, în virtutea căruia ori-ce căsătorie poate fi desfăcută, dacă se va constata, că fata, adevărat logodnica, a întrebuițat mijloace *sugestive* pentru atragerea logodnicului. Dacă, de pildă, s'a vopsit, ori a purtat păr fals și dinți puși; dacă s'a mărit sânul și pulpele cu vată; dacă a umblat într'adins decoltată sau s'a folosit de orice alte mijloace de amăgire, — contractul căsătoriei să poată fi reziliat. — Vă puteți închipui că noul proiect de lege a produs printre americance o vie agitație. —

„Serisori“. I. Primim dela un distins fruntaș din corporația meseriașilor din Brașov o „Serisoare către un prieten“, prin care se pune în discuție o serie de năcazuri de-ale brezei cismarilor. Noi îi facem loc, ca ori-cărei cestiuni de înalt interes obște: „Iubite prietene! Imi atragi atenția asupra cuvintelor cu cari ne-a calomniat un tânăr cetățean la întrunirea dela berăria X. Hei frate, tinerii ăștia nu mai au nimic sfânt, nu mai respectă nici vârsta nici pretențiile noastre. Dar eu știu sigur că ei vorbesc din invidie,

pentru că ne văd pe noi ajunși în bune situații și cu bună trecere în piață, pe când ei tânjesc o viață de nepriocopiți. Adică-te cum? Cred ei că noi cismarii suntem numai negustori și încolo nu ne facem datoria către neam? Să avem iertare! Oare chiar prin faptul că avem pe Români de mușterii credincioși, nu ne facem îndeajuns datoria către dânași? Furnizându-le, de câteori ne cer — și noi nu refuzăm nici odată pe bietul Român, servim pe toți câți se îmbulzesc în șatra noastră! — cisme de toate categoriile, negre și roșii, cu talpă groasă, și subțire, ghete simple și ghete cu bizețuri, pantofi cu bumbi și de cei cu lac... oare astfel nu suntem destul de îndatoritori către neam? Ce mai vrea adevăratul cetățean? Să facem și opinci? Haide fie, facem și de acele, numai să vie clienții! Dar bine, nu se gândesc nepriocopiții și la celelalte mari nevoi ale brezei noastre? Zilele noastre? Muncă și chin! Noapțile noastre? Vai de ele și de liniștea noastră! Ba vine unul să-i pui un petec! Ba întră altul, ca să-i năclăști călcăiul. Odată eră să dau dracului pe un mușteriu și să-l trăsesc în cap cu scăunucul. Eră o noapte de iarnă. Urlă vântul pe toți câți se ferestri, Domnule. Și când durmeam somnul dintâi, — dulcele somn dintâi! — poc, poc, poc cineva în fereastră. „Cine-i?“ întreb eu de colo. „Poc-poc-poc“, răspunde el defafară. Deschid și iată un domnișor de aceștia: venise delabal, unde-i crepase ghiata în vârf. Injur eu pe infundate, dar fără nici o vorbă pun mâna pe ac și pe sulă, dreg vârful stric al ghetei, încasez fiorul, închid prăvălia și repede iarăș în culcuș. Mi se recize culcușul, Domnule dragă! Vezi câte îndură un bun conștiințios cismar pentru mușterii săi și totuși neamul e nerecunoscător și afurisiții de tineri ne freacă ardei sub nas. Grele vremuri am ajuna, dragă prietene, dar să fie blăstămată cureaua cu care îmi bat ucenicu la fund, de nu mă voi răshună „Est nodus in rebus“, cum zice neamțul, profesorul din vecini. Dar îți voi mai scrie despre astea. Te salut al tău voitor de bine: *Pintilie Sorb*, cismar român“.

Din toată lumea. O telegramă din Shanghai anunță moartea împăratului Chinei.

Până acum nici o altă veste nu confirmă această știre.

— Ministrul Greciei la Constantinopol, chemat de guvernul său, s'a reintors în Atena.

— Prințul Muntenegrului a grațiat pe doi condamnați la moarte.

Poșta redacției.

D-lui *Ioan Crăciun*, candidat de preot în Apoldul-sup. Nu vă putem spune numele autorului corespondenței de care se aminteste în Nr. 25 al revistei noastre, cu atât mai mult cu cât acea corespondență nici n'a fost publicată; iar ceice vă învinuesc pe d-v. se înșală.

Celoralți, cari în săptămânile din urmă ne-au trimis manuscrise spre publicare, le răspundem că din pricina lipsei de spațiu, articolele d-lor nu se pot publica.

Iar cei cari doresc un răspuns mai pe larg, sunt rugați să adauge o carte poștală, cu adresa d-lor.

Proprietar-editor: OCTAVIAN GOGA.
Red. responsabil: LA ZAR DEVAN.

Banca de asigurare

„TRANSYLVANIA“

— din Sibiu —

— întemeiată la anul 1868 —

în Sibiu, str. Cisnădiei, Nr. 5 (edificiile proprii).

Fonduri de întemeiere și de rezervă 2.161,399-ll cor.

asigurează în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune,

edificii de ori-ce fel, mărfuri, mobile, vite, produse economice etc.

asupra vieții

în toate combinațiile: capitale pentru cazul morții, asigurări de zestre, de copii, de studii, rente pe viață etc.

— Asigurări populare fără cercetare medicală. —

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului scadent la decedare.

Valori asigurate contra incendiului:
95.816.412— coroane.

Capitale asigurate asupra vieții:
9.882.454— coroane.

Dela întemeiere s'au solvit:

pentru despăgubiri de incendii 4.484.278-83 coroane,

pentru capitale asigurate pe viață 4.028.113-12 coroane.

Oferte și orice informațiuni se pot lua dela: Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei Nr. 5, etagiu I, curtea I, și la agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj și Oradea-mare, dela subagenții din toate comunele mai mari.